

09.04.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**09 Nisan 2024
Salı**

09.04.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

09 Nisan 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Gazi Üniversitesi Akademik Yazma, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Kırklareli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

Uygunsuz bin 22 gıda ürününe 45 milyon lira ceza

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, ramazan ayında 7 bin 500'den fazla görevliyle 104 bine yakın gıda denetimi gerçekleştirdiklerini ve bu denetimlerde uygunsuzluk tespit edilen bin 22 ürün için yaklaşık 45 milyon lira idari para cezası kesildiğini duyurdu.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, ramazan ayında gerçekleştirdikleri denetimlere ilişkin açıklamalarda bulunundu. Bakanlık olarak sorumluluk alanlarından birisinin de vatandaşların güvenilir gıdaya ulaşması olduğunu belirten Baka Yumaklı, bu konuya büyük bir hassasiyet gösterdiklerini vurguladı. Yumaklı, devamında “Tarladan çatala kadar gıdanın her adımını kontrol altında tutmanın, güvenilir gıdayı vatandaşımıza sunmanın gayreti içerisinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Piyasada haksız rekabetin etkin biçimde önlenmesi için de gayretli bir biçimde çalışıyoruz. Bakanlık olarak 2023 yılında 1 milyon 300 bin gıda kontrolü gerçekleştirdik. Bu kontrollerde 18 bin 948 işletme hakkında idari para cezası uyguladık.” ifadelerini kullandı.

Gıda güvenilirliğini temin etmek amacıyla yürüttükleri bu faaliyetleri ramazan ayı boyunca aksatmadan, titizlikle ve aralıksız yürütmeye devam ettiklerini vurgulayan Yumaklı, 7 bin 500'den fazla gıda kontrol görevlisi ile ramazan ayı boyunca Türkiye genelinde gıda denetimlerini yoğunlaştırdıklarını söyledi.

13 işletme için savcılığa suç duyurusu

Ramazan kolilerine yönelik kontroller Bakan Yumaklı, ramazanla birlikte halkın tüketim alışkanlıklarında oluşacak muhtemel değişiklikleri göz önünde bulundurarak özellikle tüketimi artması muhtemel un-unlu mamuller, pastacılık-tatlı ürünleri, ekmek, şeker-şekerli mamuller, et-et ürünleri, süt-süt ürünleri gibi gıda ürünlerini üreten ve satan işletmelerin resmi kontrollerine ağırlık verdiklerine dikkati çekerek şu bilgileri verdi: “Özellikle iftar yapılan toplu tüketim yerlerinde başta hijyen kontrolleri olmak üzere gerekli resmi kontroller yürüttük. Ramazan paketi/kolisi adı altında muhtelif gıdaların bir arada yer aldığı paketlerin satış ve dağıtımının yapıldığı iş yerlerine yönelik resmi kontrollerde gıdaların son tüketim tarihi ile etiket bilgilerini kontrol ederek gerek görülmesi halinde bu ürünlerden numune aldık. Bu kapsamda, Ramazan ayı boyunca Türkiye genelinde 104 bine yakın denetim gerçekleştirdik. Söz konusu denetimler sonucunda 1022 adet işlem için yaklaşık 45 milyon lira idari para cezası uyguladık, 13 işletme için ise savcılığa suç duyurusunda bulunduk. Bu cezalar ağırlıklı olarak bozulmuş, son tüketim tarihi geçmiş gıdalar, kayıt yaptırmadan faaliyette bulunan işletmeler, hijyen kurallarına aykırılık ve Türk Gıda Kodeksine uygunsuzluktan dolayı verildi.”

Kilosu 96 TL'ye et ithal edip 500 liraya satıyoruz. Canlı yayında açıklandı

Ekonomet Murat Muratoğlu, et ithalatında çok büyük rant olduğunu söylerken “Kilosu 3 dolara et ithal edip 500 liraya satıyoruz acayip bir rant var” diye konuştu. Türkiye’de yanlış ekonomi politikaları tarım ve çiftçiliği bitirirken artan et fiyatlarına ithal et ve hayvan ile çözüm arandı.

Ekonomist Murat Muratoğlu, katıldığı bir canlı yayında et ithalatında çok büyük rant olduğunu dile getirdi.

Tonlarca et ve canlı hayvan ithalatına rağmen et fiyatları kesinlikle düşmezken, Murat Muratoğlu, **“Kilosunu 3 dolara (96 TL) et ithal edip 500 liraya satıyoruz. Acayip bir rant var.”** ifadelerini kullandı.

Et ithalatında yer alan isimlere bakılması gerektiğini belirten Murat Muratoğlu, **“Eti ithal edenlere bir bakın. Bu yüzden Türkiye’de sığircılık gelişmez.”** diye konuştu.

İthalatın sona ermeyeceğini ve Türkiye’deki hayvancılığın bu gidişle biteceğini söyleyen Murat Muratoğlu, **“Birilerinin kârına engel olursunuz. Burada büyük bir hırsızlık dönüyor. Et işi bildiğiniz gibi değil. Üstelik yüzde 0 Gümrük Vergisi ile ithal edildiği için devletin vergi kaybı da cabası.”** dedi.

Öte yandan Tarım ve Orman Bakanlığı, Ocak ayında yaptığı açıklamada **2024 yılı için 600 bin baş besilik sığır ithal** edeceğini belirtmişti. İthalatı, Et ve Süt Kurumu ve Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği yapacak. ESK, besilik sığırların satış fiyatını da belirleyecek.

Türkiye et fiyatlarını düşürmek için **9 yıldır canlı hayvan ve karkas et ithal ediyor**. İddialara göre ise plansız ithalat yüzünden stoklar doldu taşı.

Et ve Süt Kurumu’nun (ESK) depolarında biriken **20 bin ton karkas et ve kesilmek üzere bekleyen 300 bin baş canlı hayvanı** ihraç etmek için pazar aradığı iddia edildi.

İran, Irak, Suriye ve Katar pazarı için yapılan araştırmalardan olumlu sonuç çıkarsa ihracat başlayacak.

Tarım Dünyası’nda yer alan habere göre ESK soğuk hava depolarında yaklaşık 20 bin ton kırmızı et stoku oluştu.

Etin şoklanması ile ilgili sorun yaşamaya başlayan kurum, ihracat için pazar arayışına girdi.

Emtia kuzeye yol alıyor!

Emtia piyasası, önemli merkez bankalarının "şahin" politikalarına son vereceğine yönelik tahminlerin güç kazanmasıyla olumlu görünüm sergiliyor.

Evrin KÜÇÜK

Genel olarak yükseliş eğilimindeki emtia piyasaları yılın ikinci çeyreğinde de gücünü koruyacak gibi gözüküyor. Bu dönemde daha güçlü metal fiyatları bekleniyor ancak tarımsal ürünler kendi içinde ayrışma yaşayabilir.

Önemli merkez bankalarının "şahin" politikalarına son vereceğine yönelik tahminlerin güç kazanması emtia piyasası olumlu bir görünüm sergiliyor. Jeopolitik riskler, arz endişeleri ve Çin'de önümüzdeki aylarda ülkede talebin artacağına yönelik beklentiler emtia piyasasını olumlu etkileyen unsurlar arasında yer aldı. Bu tablo içinde enerji, başta altın olmak üzere metaller kendini güçlü konumlandırırken, tarım ürünlerinde daha kırılgan bir seyir var.

GSCI emtia endeksi 2024'ün başından bu yana 72,09 puan yani yüzde 13,66 artış gösterirken, emtia fiyatlarını takip eden gösterge CRB Endeksi'nde de yüzde 14.4 yükseliş yaşandı. Yukarı yönlü eğilimin içinde bulunduğumuz yılın ikinci çeyreğinde devam etmesi bekleniyor. Yılın ikinci çeyreğine ilişkin teknik göstergeler petrol fiyatlarında yükselişe işaret ediyor. Reuters tarafından yapılan nisan-haziran dönemi teknik görünüm analizine göre, şu an 104.3 seviyesinde bulunan dolar endeksi 107 seviyesinin üzerine çıkma potansiyeli taşıyor. Dola endeksindeki yükseliş beklentisine karşın emtia piyasasında artış senaryoları korunuyor. Endüstriyel metalde bakır ve

alüminyum arz sıkıntısından beslenerek fiyat artışı yaşayabilecek ürünler. Küresel çapta madenlerin üretimlerinde kesintiye gitmesi bakırda arz endişelerine yol açıyor ve fiyatların artmasına neden oluyor. Çin'in Yunnan eyaletindeki kurak hava da alüminyum üreticilerini etkileyerek üretim seviyelerini düşürmeye zorluyor.

Tarımsal emtiada ise ayrışma söz konusu. Mısır ve soya fasulyesi fiyatlarında düşüş eğilimi devam ederken, buğday fiyatlarında artış olabilir. Kakao fiyatlarının güçlü kalmaya devam etmesi fakat kahve fiyatlarının gevşemesi bekleniyor. Diğer yandan gıda üretiminde önemli bir bileşen olan palm yağı fiyatlarında artış öngörülüyor. Ana

- **PETROL:** 100 dolara yakın fiyatlamalar görebilir Jeopolitik risklerin yanı sıra OPEC+'nın üretim kesintilerine devam edebileceğine yönelik beklentiler petrol fiyatlarını yukarı yönlü desteklemeyi sürdürüyor. İran destekli Husilerin İsrail'in Gazze'deki saldırılarına tepki gerekçesiyle Kızıldeniz'de ticari gemilere düzenlediği saldırıların tedarik kesintilerine sebep olacağı endişeleri sıcaklığını koruyor. Brent petrolün varil fiyatı 90 dolarla 6 ayın en yüksek seviyesine yakın. Teknik analizlere göre fiyatlar yılın ikinci çeyreğinde 96.48-99.86 dolar aralığına doğru hamle yapabilir. Şu sınırlar 85 doların biraz üzerinde bulunan Amerikan ham petrolü de 98.62 doları hedefleyebilir.

- **ALTIN:** 2.500 doların üzerine hamle yapılması mümkün Altın fiyatları geçen hafta ons başına 2.320 doları aşarak yeni bir rekora ulaştı ve art arda üçüncü haftada da kazançlarını sürdürdü. Değerli metal, mart ayında ABD'deki güçlü istihdam artışının sürdüğü ortamda ABD faiz indirimi beklentileri, spekülasyonlar ve merkez bankası alımlarıyla desteklendi. Fiyatlar 1 ay öncesine göre yüzde 5 ve 1 yıl öncesine göre yüzde 15 yukarıda. Teknik göstergeler fiyatların 2.268 dolardaki güçlü direnç seviyesini aşmasıyla 2.443-2.552 dolar fiyat aralığının hedef haline gelebileceğini gösteriyor. Altında içinde bulunduğu yükseliş dalgasının daha sonrasında 3.147 dolarlık agresif bir hedef koyabileceği tahminleri de yapılıyor.

- **BAKIR:** Fiyatlar 9.000 doların üzerinde güçlenmeye devam edecek Bakır vadeli işlemleri, ABD dolarındaki zayıflık ve artan arz risklerinin etkisiyle Nisan ayında 14 ayın en yüksek seviyesine çıktı. Londra'da ton başına 9.000 dolar, ABD'de pound başına 4 dolar hızlı bir şekilde geçildi. Ancak hızlı hareket eden fiyatların 9.460 dolarda direnç ile karşılaşması mümkün. Eğer bu seviyede engelle karşılaşmazsa fiyatlarda 10.452 dolara varan yükselişler konuşulabilir. Ancak fiyatlar 9.460 dolardan geri dönerse, 8.265- 8.469 dolar, fiyatların aşamalı olarak düşebileceği yeri fiyat aralığı olarak hesaplanıyor.

- **ALÜMİNYUM:** Fiyatların %10 yükselme potansiyeli bulunuyor Alüminyum fiyatları Nisan ayında ton başına 2.450 dolara yükselerek 14 ayın en yüksek seviyesine çıktı. Dolar üzerindeki baskı, arz endişeleri ve Çin'den gelen talebin bir miktar daralması nedeniyle diğer ana metallerdeki yükseliş takip edildi. Çin'deki her iki imalat PMI göstergesi de Mart ayındaki verilerde yukarı yönde sürpriz yaparak, ülkedeki fabrika

faaliyetinin Pekin'den gelen bir dizi teşvik ve ekonomik destek önlemine bir şekilde yanıt verdiğini ortaya koydu. Fiyatlar aynı zamanda artan arz endişeleriyle de desteklenerek son 1 ayda yüzde 8'den fazla prim yaptı. Fiyatların önemli bir destek olarak gösterilen 2.360 doları geçmiş olması, teknik analizlere göre 2.562 doların önünü açıyor. Piyasada daha boğa eğilimli hedef olarak ise 2.708 dolar gösteriliyor. Bu da fiyatların mevcut seviyesinden yüzde 10 yükselmesi anlamına geliyor.

TARIMDA YİNE BUĞDAY VE KAKAO ÖNE ÇIKIYOR

Bu yılın getiri şampiyonu kakao fiyatlarının yılın ikinci çeyreğinde güçlü duruşunu devam ettirmesi beklenirken, yıla kötü başladıktan sonra son 1 ay içinde yüzde 2'lik artış gösteren buğday fiyatlarının bu ivmesini devam ettirebileceği belirtiliyor:

- **Buğday:** Buğday vadeli işlemleri Nisan ayında kile başına 5.65 doların üzerine çıkarak bir aydan fazla bir sürenin en yüksek seviyesine yükseldi. Bu, dolardaki zayıflamanın yanında son zamanlarda yaşanan arz endişelerinin sonucu. Rusya'da tahıl taşıyan gemilerin limanlarından ayrılmasının engellendiğine dair haberler piyasada tedirginlik yarattı. Fiyatları destekleyen bir başka unsur da 2024 yılı için ABD'deki toplam buğday ekim alanının bir önceki yıla göre yüzde 4 düşüşle 47,5 milyon dönüm olması beklendiğini gösteren USDA raporu oldu. Teknik analizlere göre CBOT'da buğday fiyatları bu çeyrek dönemde 6.0 dolar direnciyle karşılaşmış burayı aşarsa 6.88 dolara kadar çıkabilir.
- **Mısır:** Chicago mısır vadeli işlemleri, yatırımcıların büyük tüketici Çin'e yapılan sevkiyatların arz-talep dinamikleri üzerindeki etkisini tartmaya devam etmesiyle kile başına 4.3 dolar civarında istikrar kazandı. Ancak zayıf görünüm devam ediyor. Fiyatların 3.96 dolar desteğine kadar inebileceği belirtiliyor.
- **Soya fasulyesi:** Vadeli işlemler fiyatı, ABD ihracat satışlarına olan talebin azalması nedeniyle kile başına 11.7 dolara gerileyerek bir ayın en düşük seviyesini gördü. Son 1 yıllık fiyat kaybı yüzde 20. Fiyatların 11.28 dolar desteğini test edebileceği belirtiliyor. Buranın kırılması halinde fiyatların 10.17-10.74 aralığına geri dönmesi mümkün. 11.63 doların üzerinde kalınması ise fiyatlarda yükselişi tetikleyebilir.
- **Kahve:** Arabica kahve vadeli işlemleri, Brezilya'nın kahve yetiştirme bölgelerindeki aşırı yağışların mahsule zarar verebileceği endişesiyle Aralık ortasından bu yana görülmeyen seviyelere ulaşarak pound başına 2 doların üzerine çıktı. Ayrıca Vietnam Kahve Birliği, 2023/2024 dönemi için ülkenin kahve ihracatında yıllık yüzde 20'lik olası bir düşüşün sinyalini verdi. Kontratın 1.92 seviyesinin üzerine çıkması 2 doların üzerine ataklara izin verdi. Ancak ikinci çeyrek için teknik analizler 1.75 doların altına geri çekilebilecek fiyatların 1.61-1.67 aralığına geri çekilmesi yönündeydi.
- **Kakao:** Vadeli işlemler, 2 Nisan'da tüm zamanların en yüksek seviyesi olan 10.051'e ulaştıktan sonra ton başına 9.800 doların altına geriledi. Küresel kakao arzının azalmasına ilişkin endişeler piyasada hakim olmaya devam ediyor. 9.788-

09.04.24

9.948 New York'taki fiyatlar için önemli bir direnç alanı. Teknik analizler bu seviyelerin aşılmasının 10.854-11.135 doları mümkün kılabilceğine işaret ediyor. Bu güçlü direncin geçilmesiyle çok daha yüksek 12.132-12.856 dolar hedefi ortaya çıkabilir.

Palm yağı fiyatlarında yükseliş eğilimi sürüyor

Palm yağı fiyatları Malezya Borsası'nda geçen ayın yüzde 8 ve geçen yılın aynı döneminin yüzde 15 üzerinde ton başına 4.400 ringitin üzerinde işlem görüyor.

Fiyatlar 2 yılın en yüksek seviyesine yakın ve stokların azaldığına dair beklentilerin güçlendiği ortamda fiyat artışları sürebilir. Teknik analizler fiyatların 4.751-4.859 ringit bandına taşınabileceğini gösteriyor. 4.166 dolardaki direncin aşılması fiyat artışlarını körükledi. 4,751 ringit beklentisi karşılanırsa fiyatların 5.144 ringite doğru yol alması mümkün olacak.

Bakan Şimşek'ten vergi denetimi açıklaması

Bakan Şimşek, KDV'deki oran uyumsuzluklarının tespit edilmesi için başlattıkları yapay zeka destekli çalışmanın tamamlandığını bildirdi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından, KDV kayıp ve kaçağının önlenmesine ilişkin yürütülen çalışmalara ilişkin paylaşımda bulundu.

Temel ihtiyaç ürünleri üzerindeki vergi yükünü azaltmak için uygulanan düşük KDV oranlarını istismar ettiği tespit edilen firmalara yönelik saha denetimleri yapılacağına dikkati çeken Şimşek, "KDV'deki oran uyumsuzluklarını tespit etmeye yönelik, Vergi Denetim Kurulu ve Gelir İdaresi başkanlıklarımız ile Risk Analizi Genel Müdürlüğümüz yapay zeka destekli çalışmalarını tamamladı. Vergi kayıp ve kaçağına sebebiyet vererek haksız kazanç sağlayanların, haksız rekabet oluşturanların takipçisi olmaya devam edeceğiz" değerlendirmesinde bulundu.

Toplam rezervler artışa geçti: 11 haftadır geriliyordu

Merkez Bankası verilerinden yapılan hesaplama göre, toplam rezervler geçen hafta yaklaşık 3,2 milyar dolar artış gösterdi. Toplam rezervleri üst üste 11 haftadır geriliyordu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), toplam rezervlerinin 5 Nisan ile sona eren bir haftalık dönemde yaklaşık 3,2 milyar dolar artış gösterdiği hesaplandı.

Foreks Haber'in TCMB verilerinden yaptığı hesaplama göre, 29 Mart haftasında 123,1 milyar dolar olan rezervler, geçen hafta yaklaşık 126,3 milyar dolara çıktı.

2023 yılı sonunda 141 milyar 61 milyon dolar seviyesinde olan rezervlerde, hesaplanan rakamın gerçekleşmesi durumunda üst üste yedi hafta düşüş yaşanmış olacak ve yılbaşından bu yana düşüş yaklaşık 14,8 milyar dolara ulaşacak.

Net rezervlerde ise, yaklaşık 3,6 milyar dolar bir artış olduğu hesaplandı. Böylece geçen hafta 15,45 milyar dolar olan net rezervler 19 milyar doların üzerine çıkacak.

TCMB, rezerv rakamlarını Ramazan Bayramı nedeniyle 18 Nisan perşembe günü saat 14.30'da açıklayacak.

Sanayi üretiminde iki yılın en güçlü artışı

Sanayi üretimi, şubat ayında yüzde 3,2 artışla beklentilerin üzerinde yükseldi. Kritik veri, yıllık olarak ise baz etkisiyle, yüzde 11,5 arttı ve böylelikle son iki yılın en hızlı yükselişini gerçekleştirdi. Sanayi üretimi, geçen sene aynı ayda deprem etkisiyle sert daralmıştı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan açıklamaya göre, üretim şubatta geçen yılın aynı ayına göre yıllık bazda 11,5 arttı. Böylece, 2022 yılı Şubat ayında görülen yüzde 12,3 artışın ardından en yüksek seviyeye çıkıldı.

Sanayinin alt sektörleri (2021=100 referans yılı) incelendiğinde, 2024 yılı Şubat ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 12,8 arttı; imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 11,9 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi yüzde 7,7 arttı.

Sanayi üretimi aylık bazda ise 3,2 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2024 yılı Şubat ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 3,2 azaldı, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 3,8 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi yüzde 0,3 arttı.

Irak, Türkiye'ye günde 350 bin varil petrol gönderecek hattı ay sonunda açıyor

Irak Petrolden Sorumlu Bakan Yardımcısı Basim Muhammed, Bağdat'ın ay sonuna kadar Türkiye'ye günde 350 bin varil (bpd) petrol göndermesine olanak sağlayacak boru hattını onardığını açıkladı. Yeni açılacak hat, bir süredir kapalı olan Kerkük-Ceyhan boru hattına rakip olarak yeni bir rota oluşturacak.

Türkiye ile Irak arasında son dönemde kurulan sıcak ilişkiler meyvesini vermeye başladı. Irak'tan yapılan son dakika açıklaması Türkiye ile ekonomik ilişkilerin yeniden geliştirilmesi açısından büyük önem taşıyor.

Irak Kürt Bölgesi yönetiminin yabancı şirketlerle anlaşarak üretim paylaşımı yapmasına karşı çıkan Bağdat yönetimi, bir süredir kapalı olan Kerkük-Ceyhan boru hattına alternatif olarak, uzun süredir kullanılmayan bir petrol boru hattını Türkiye'nin kullanımına açma kararı aldı.

Söz konusu hattan akışın, IŞİD saldırıları sonrası 2014 yılında durdurulduğu ve hasarlı olduğu aktarıldı.

Reuters'e açıklama yapıldı

Irak Petrolde Sorumlu Bakan Yardımcısı Basim Muhammed, söz konusu hatta ilişkin Reuters'e yaptığı açıklamada, "Onarım çalışmaları devam ediyor ve depolama tesisleriyle birlikte büyük bir ham petrol pompa istasyonu tamamlandı. Boru hattı büyük olasılıkla çalışır durumda olacak ve bu ay sonuna kadar akışları yeniden başlatmaya hazır olacak" dedi.

Kerkük-Ceyhan hattına alternatif olacak

Kerkük-Ceyhan boru hattı, bir tahkim mahkemesinin, Bağdat'ın izni olmadan yarı özerk Kürt bölgesinden petrol ihracatını kolaylaştırarak 1973 tarihli bir anlaşmanın hükümlerini ihlal ettiğine karar vermesinin ardından 25 Mart 2023'te durdurulmuştu.

Türkiye, KBY ve federal hükümetin birbiriyle çelişen taleplerde bulunması nedeniyle, yeniden başlatmaya yönelik müzakereler sekteye uğramıştı.

İsminin açıklanmaması kaydıyla konuşan iki Iraklı petrol yetkilisi ve hükümetin enerji danışmanı, Bağdat'ın, Kürtlerin federal hükümetin boru hattının bir kısmına sahip olan Rus petrol şirketi Rosneft'e varil başına 6 dolar geçiş ücreti ödemesi yönündeki talebine karşı çıktığını söyledi.

Bahjat Ahmed: Yasadışı uyarısı yapıldı

Görüşmeler hakkında bilgi alan Kürdistan bölgesi merkezli enerji danışmanı Bahjat Ahmed, "Irak petrol bakanlığı yetkilileri, Kürt müzakere ekibine, KBY ile Rosneft arasındaki anlaşmanın yasa dışı ve geçerli Irak yasalarının ihlali olduğunu düşündüklerini söylediler" dedi.

Kerkük-Ceyhan boru hattı, Kuzey Irak sınırındaki Fish-Habur'a akıyor; burada petrol Türkiye'ye giriyor ve Akdeniz kıyısındaki Ceyhan limanına pompalanıyordu.

Enerji anlaşmalarının yenilenmesi için yeni adım

İki Iraklı petrol yetkilisi ve hükümetin enerji danışmanı, Bağdat ile Ankara arasında Irak-Türkiye petrol boru hattı (ITP) operasyonlarına ilişkin anlaşmanın 2010 yılında 15 yıl süreyle uzatıldığını ve 2025 ortasında sona ereceğini söyledi.

Hükümetin enerji danışmanı, eski boru hattındaki faaliyetlerin yeniden başlatılmasının (ITP) anlaşmasının uzatılmasına yönelik görüşmelerin bir parçası olduğunu aktardı.

Mahfi Eğilmez: 100 yılda geldiğimiz yer ne yazık ki berbat...

Ekonomist Dr. Mahfi Eğilmez, ekonomik gelişmelerle birlikte Türkiye'nin 100 yılda aldığı yolu değerlendirdiği yazısının sonunda, "Çürümüşlük, yolsuzluk, yoksulluk, görgüsüzlük, ahlaksızlık, adam kayırma, kara para aklama, dolandırıcılık, mafya, terör: 100 yılda geldiğimiz yer ne yazık ki berbat bir yer" yorumunda bulundu.

Türkiye'nin önde gelen ekonomistlerinden Dr. Mahfi Eğilmez, bu kez çok sert bir yazı kaleme aldı. Mahfi Hoca, Türkiye'nin Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren ekonomik ve toplumsal gelişmelerine yer verdiği yazısında, "Çürümüşlük, yolsuzluk, yoksulluk, görgüsüzlük, ahlaksızlık, adam kayırma, kara para aklama, dolandırıcılık, mafya, terör: Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını tamamlayıp ikinci yüzyılına geçerken elimizde olanlar ne yazık ki bunlar" değerlendirmesini yaptı.

Mahfi Mahfi Hoca, "Yüz yılda geldiğimiz yer" başlıklı yazısında şunları aktardı:

"1923'de Türkiye Cumhuriyeti ilan edildiğinde GSYH 570 milyon dolar, kişi başına gelir 48 dolar, ihracat 57 milyon, ithalat 80 milyon dolardı. Sanayinin payı GSYH'nin yüzde 10'undan azdı. Gerçek anlamda okuma yazma bilenlerin oranı yüzde 3 dolayındaydı. Lozan Antlaşması imzalandığında İstanbul ve Çanakkale Boğazları uluslararası gücün yönetimindeydi, Hatay Türkiye sınırları içinde değildi. Boğazların Türk egemenliğine geçişi 1936 yılında Montrö Antlaşmasıyla oldu. Hatay'ın Türkiye Cumhuriyeti'ne katılması 1939 yılında gerçekleşti. Türkiye, Cumhuriyetin ilanından sonra sayısız fabrika ve üretim kurumu kurdu, sanayileşmeyi hızlandırdı, eğitime ağırlık vererek okuma yazma sorununu çözdü, 1929 Büyük Depresyonu ve İkinci Dünya Savaşına karşın gücünü ve üretimini artırarak ilerledi.

Sorunlar çoğaltıldı

Özetle Türkiye, özellikle 1945 sonrasında yaptığı bazı hatalara ve çözmesi gereken sorunlarını çoğaltmasına karşın çok kötü başladığı yirminci yüzyılı zaman ilerledikçe lehine çevirmeyi Osmanlı'dan devralınan dış borçları da temizleyerek başardı.

Yirmi birinci yüzyıla girdikten kısa bir süre sonra Cumhuriyetin 100. Yılı için hedefler ortaya kondu. Ama ne yazık ki bu hedeflere ulaşmak için gerekli yapısal reformlar yapılamadı. Tam tersine mevcut yapısal düzenlemeleri tersine çevirecek hatalar, yanlışlar yapıldı. Hatalar yalnızca ekonomi alanıyla sınırlı da kalmadı. Sosyal ve siyasal alanlarda da hatalar peş peşe geldi. 2018'den itibaren geçilen başkanlık sistemi hataların, yanlışların katlanarak artmasına yol açtı.

Elimizde olanlar ne yazık ki bunlar...

Çürümüşlük, yolsuzluk, yoksulluk, görgüsüzlük, ahlaksızlık, adam kayırma, kara para aklama, dolandırıcılık, mafya, terör: Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını tamamlayıp ikinci yüzyılına geçerken elimizde olanlar ne yazık ki bunlar. Her gün yeni bir faciayla uyanır olduk. Kara para aklayıcıları, uyuşturucu kaçakçıları, fon vurguncuları, din tacirleri ülkenin her yanını sardı. Diyanetinden futboluna, siyasetinden bürokrasisine, eğitiminden denetimine, yargısına kadar her alanda lime lime dökülen bir yapı var karşımızda. İşin en acı yanı bunların hesabı sorulmuyor. Örneğin bütün bu kara para, uyuşturucu işlerine niçin göz yumulduğu sorusunun üzerine gidebilen yok. Hatta bu soruyu basında birkaç kişiden başka soran da yok.

Netflix'de son zamanlarda izlediğim üç dizide (Undercover, Ferry ve Berlin) Türkler, Avrupa'da uyuşturucu ticaretini yöneten, kara para aklayan insanlar olarak geçiyor. Eskiden Türklerin adı bu tür işlerle anılmazdı. Ama gerçek bu olduğu için şimdi filmlerde Türkler, Bulgarların, Sırların, Kolombiyalıların yerini almış görünüyor.

Eskiden bu kadar feci durum yoktu!

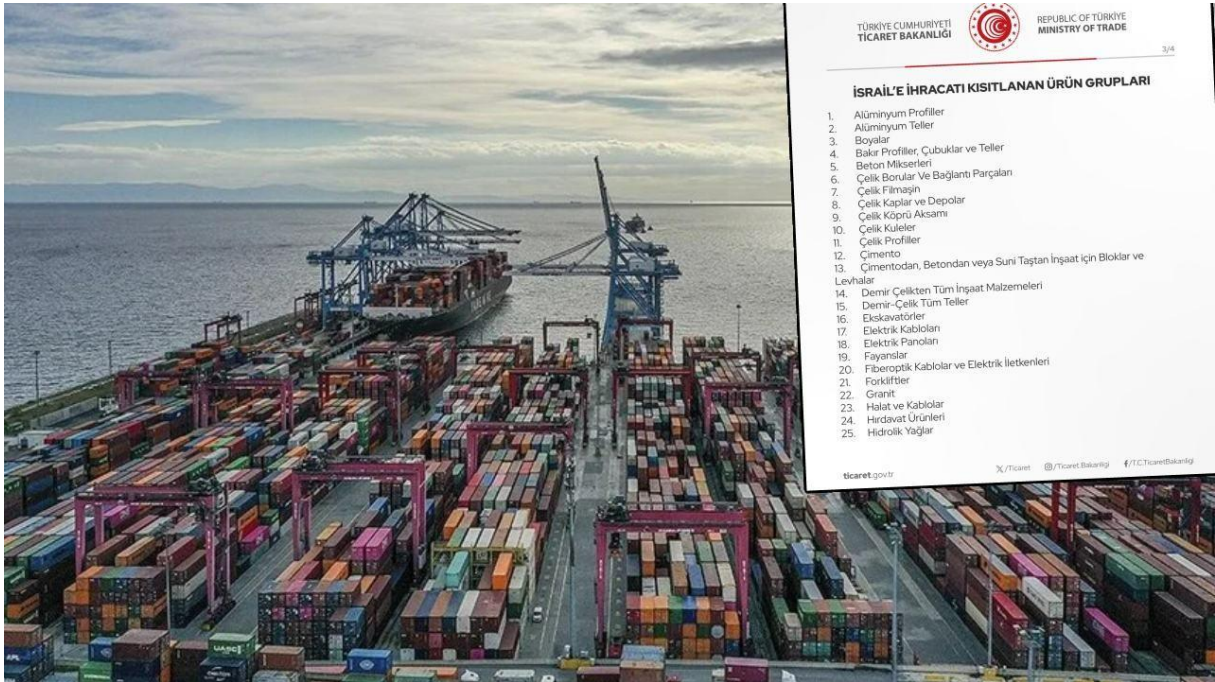
Bütün bunların nedeni siyasetin teknik konulara karışması: Siyasetin merkez bankasından, TÜİK'den, futboldan, polisten, adliyeden, üniversiteden elini çekmesi lazım. Çünkü siyaset, bizde, bu tür yerlere atamaları liyakate değil sadakate göre yapıyor. Eskiden bu kadar feci bir durum yoktu. Teknik konulara siyaset karışmadığında başarının nasıl peş peşe geldiğini bize voleybolcu kızlarımız gösterdi. Eskiden basketbol kadın takımımız da başarı yolunda ilerliyordu. Ne yazık ki oraya da siyaset girdi ve başarı düştü.

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında geldiğimiz noktada Türkiye gri listede yer alan, uygar ülkelerin kendi çıkarları söz konusu olduğunda aralarına aldığı, onun dışında dışarıda tutmaya çalıştığı, yurt dışına giden insanların son derecede kötü muamele gördüğü bir ülke konumuna düşmüş görünüyor.

100 yılda geldiğimiz yer ne yazık ki berbat bir yer."

Ticaret Bakanlığı açıkladı... İsrail'e ihracat kısıtlaması (İşte 54 ürün grubu...)

Son dakika haberi... Ticaret Bakanlığı, İsrail'e ihracat kısıtlaması getirildiğini açıkladı. Bakanlığın, İsrail'e yönelik kısıtlama kararı inşaat demirinden yassı çeliğe, mermerden seramiğe kadar 54 ürün grubunu kapsıyor. Kısıtlamalar bugünden itibaren geçerli olacak. İşte İsrail'e ihracatı kısıtlanan 54 ürün grubu listesi...

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TİCARET BAKANLIĞI	REPUBLIC OF TURKEY MINISTRY OF TRADE
İŞRAİL'E İHRACATI KISITLANAN ÜRÜN GRUPLARI	
1. Alüminyum Profiller	
2. Alüminyum Teller	
3. Boyalar	
4. Bakır Profiller, Çubuklar ve Teller	
5. Beton Mikserleri	
6. Çelik Borular Ve Bağlantı Parçaları	
7. Çelik Finaşın	
8. Çelik Kaplar ve Depolar	
9. Çelik Köprü Aksamı	
10. Çelik Kuleler	
11. Çelik Profiller	
12. Çimento	
13. Çimentodan, Betondan veya Suni Taştan İnşaat için Bloklar ve Levhalar	
14. Demir Çelikten Tüm İnşaat Malzemeleri	
15. Demir-Çelik Tüm Teller	
16. Elskavatorlar	
17. Elektrik Kabloarı	
18. Elektrik Panoları	
19. Fayanslar	
20. Fiberoptik Kabloar ve Elektrik İletkenleri	
21. Forkliftler	
22. Granit	
23. Halat ve Kabloar	
24. Hırdavat Ürünleri	
25. Hidrolik Yağlar	

Ticaret Bakanlığı, 9 Nisan 2024'ten itibaren bazı ürünlerin İsrail'e ihracatını kısıtlama kararı aldı. Ticaret Bakanlığı'nın İsrail'e yönelik kısıtlama kararı inşaat demirinden yassı çeliğe, mermerden seramiğe kadar 54 ürün grubunu kapsıyor. Kısıtlamaların, İsrail'in Gazze'de ateşkes ilan edene ve yeterli miktarda, kesintisiz yardıma izin verinceye kadar yürürlükte kalacağı belirtildi.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, İsrail'in Gazze'ye yönelik 7 Ekim 2023'ten beri süren saldırılarına vurgu yapılarak, "İsrail, 6 ayı aşkın süredir Gazze Şeridi'nde yürüttüğü ve ayırım gözetmeden masum Filistin halkına ve sivil yerleşim yerlerine yönelik topyekün katliamda hayatını kaybeden Filistinli kardeşlerimizin sayısı 33 binin, yaralı sayısı yüzbinlerin üzerindedir. Bunların büyük çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Gazze Şeridi yerle bir olmuş, büyük bir yıkıma uğramıştır" denildi.

Açıklamada, Türkiye'nin 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana çatışmaların durdurulması, insani kayıp ve fiziki yıkımın engellenmesi, önce kalıcı ateşkes ve diplomatik çözüm

arayışlarının hâkim olması ve Gazze'nin yeniden imarı için, gerek taraflar nezdinde, gerekse uluslararası arenada ve İslam dünyası bünyesinde siyasi ve diplomatik çalışmaları en üst düzeyde yapıldığı bildirildi.

"Hiçbir kararı maalesef uygulamadı"

Açıklamanın devamında, "Türkiye, İsrail'in saldırıları başladıktan sonra Gazze'ye ve Gazze halkının yardımına koşarak, başta gıda, sağlık, tıbbi yardım ve binlerce hasta tahliyesi olmak üzere, gemilerle ve uçaklarla on binlerce ton yardımları ulaştırmış ve bu alanda dünyada en önde gelen iki ülkeden biri konumunda olmuştur. Bununla beraber, İsrail, uluslararası hukuku alenen çiğnemeye devam etmekte, uluslararası camianın sayısız siyasi ve hukuki ateşkes ve kesintisiz insani yardım sağlama çağrılarını yok saymaktadır. İsrail bugüne kadar uluslararası hukukun ve düzenin temel yapıtaşları olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, BM Genel Kurulu, BM İnsan Hakları Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın bu yönde almış oldukları hiçbir kararı maalesef uygulamamıştır" denildi.

Bakanlık, kısıtlama kararını duyurduğu açıklamada ayrıca şunları belirtti:

Bu kapsamda,

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2728, 2720 ve 2712 sayılı kararları,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun ES-10/21 ve ES-10/22 sayılı kararları,

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin A/HRC55/L.30 sayılı kararı,

Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanı'nın İsrail aleyhinde soykırım sözleşmesini ihlal iddiasıyla açılan dava kapsamında aldığı 26 Ocak ve 28 Mart 2024 tarihli ihtiyati tedbir kararları,

İsrail'e çok açık biçimde ateşkese varması, ve BM ile tam işbirliği içinde, Gazze Şeridi'ndeki Filistinlilere ihtiyaç duydukları tıbbi malzeme ve sağlık hizmetleri dahil olmak üzere tüm temel insani yardımların kesintisiz şekilde sağlanmasına izin vermesi yükümlülüğü getirmiştir.

Özellikle BM Güvenlik Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın söz konusu kararları hukuken bağlayıcıdır.

Türkiye, tüm bu kararların uygulanmasının takipçisi olacağını defaatle açıklamıştır.

Bu doğrultuda, Türkiye, 9 Nisan 2024 tarihinden itibaren, ilk aşamada Ek'te belirtilen ürün grupları altında yer alan ürünlerin İsrail'e ihracatını kısıtlama kararı almış bulunmaktadır. Bu kararın gerekleri Ticaret Bakanlığı tarafından derhal yürütülecektir.

Bu karar, İsrail, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, Gazze’de derhal ateşkes ilan edene ve Gazze Şeridi’ne yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye kadar yürürlükte kalacaktır.

"İsrail'e askeri amaçla kullanılabilecek ürün satışına izin verilmedi"

Esasen, çok önceden bu yana, İsrail'e askeri amaçla kullanılabilecek herhangi bir ürün veya hizmetin satışına ülkemizce izin verilmemiştir ve verilmemektedir.

Gazze Şeridi'nde gelinecek vahim aşama çerçevesinde, uluslararası camianın tüm üyelerine çağrımız, İsrail'in uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerine uymasını teminen, üzerine düşenleri yerine getirmeleridir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkı olarak, bugüne kadar olduğu gibi Filistin'in ve halkının yanında yer almaya ve desteklemeye devam edeceğiz."

İşte İsrail'e ihracatı kısıtlanan 54 ürün grubu...

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TÜRKİYE
MINISTRY OF TRADE

3/4

İSRAİL'E İHRACATI KISITLANAN ÜRÜN GRUPLARI

1. Alüminyum Profiller
2. Alüminyum Teller
3. Boyalar
4. Bakır Profiller, Çubuklar ve Teller
5. Beton Mikserleri
6. Çelik Borular Ve Bağlantı Parçaları
7. Çelik Filmaşın
8. Çelik Kaplar ve Depolar
9. Çelik Köprü Aksamı
10. Çelik Kuleler
11. Çelik Profiller
12. Çimento
13. Çimentodan, Betondan veya Suni Taştan İnşaat için Bloklar ve Levhalar
14. Demir Çelikten Tüm İnşaat Malzemeleri
15. Demir-Çelik Tüm Teller
16. Ekskavatörler
17. Elektrik Kabloları
18. Elektrik Panoları
19. Fayanslar
20. Fiberoptik Kablolar ve Elektrik İletkenleri
21. Forkliftler
22. Granit
23. Halat ve Kablolar
24. Hırdavat Ürünleri
25. Hidrolik Yağlar

ticaret.gov.tr

[X/Ticaret](#) [@/Ticaret.Bakanligi](#) [f/T.C.TicaretBakanligi](#)

İSRAİL'E İHRACATI KISITLANAN ÜRÜN GRUPLARI

1. Alüminyum Profiller
2. Alüminyum Teller
3. Boyalar
4. Bakır Profiller, Çubuklar ve Teller
5. Beton Mikserleri
6. Çelik Borular Ve Bağlantı Parçaları
7. Çelik Filmaşın
8. Çelik Kaplar ve Depolar
9. Çelik Köprü Aksamı
10. Çelik Kuleler
11. Çelik Profiller
12. Çimento
13. Çimentodan, Betondan veya Suni Taştan İnşaat için Bloklar ve Levhalar
14. Demir Çelikten Tüm İnşaat Malzemeleri
15. Demir-Çelik Tüm Teller
16. Ekskavatörler
17. Elektrik Kabloları
18. Elektrik Panoları
19. Fayanslar
20. Fiberoptik Kablolar ve Elektrik İletkenleri
21. Forkliftler
22. Granit
23. Halat ve Kablolar
24. Hırdavat Ürünleri
25. Hidrolik Yağlar

Tasarruf edebilmek zor, o tasarrufu enflasyondan korumak daha da zor!

Alaattin AKTAŞ

09 Nisan 2024 Salı

Biraz da parası olmayanları teselli etmek amacıyla söylenmiş bir söz gibidir. **“Paran var mı, derdin var!”** Ama bu enflasyonist ortamda bu söz sanki daha bir anlam kazanıyor.

Vatandaş dışından tırnağından ayırıp bir köşeye biraz para koyuyor ama onu bir şekilde değerlendirmeli ki tasarruf ettiğine değsin. Biriktirilen para enflasyondan az artarsa tasarruf etmenin ne anlamı kalır ki, harca daha iyi!

Gelecekte ne olabileceğine ilişkin en iyi yol gösterici geçmişte yaşananlar... İşte vatandaş öncelikle buna bakıyor ve TL cinsi tasarruf edenlerin hep **“enflasyon dayaağı”** yediğini görüyor. Sonra da gelecek için sonucun ne olabileceğini, hangi tasarruf aracının ne kazandırabileceğini pek irdelemeden, adeta “Nasıl olsa söylenenlerin tersi gerçekleşir” diyerek TL dışındaki araçlara yöneliyor. Yani ağırlıkla gidip döviz alıyor.

İşte son dönem...

TÜİK dün finansal yatırım araçlarının mart ayı itibarıyla oluşan dönemsel reel getiri oranlarını açıkladı.

İşte bu veriler vatandaşın TL’den, yani TL cinsi mevduattan kaçmakta ne kadar haklı olduğunu ortaya koyuyor. Tam sütten ağzı yanan yoğurdu üfler misali!

Parasını bir yıl önce TL mevduata yatıran reel olarak yüzde 32 kayba uğramış. Geçen yılın mart ayındaki 100 liranın alım gücü 68 liraya inmiş. Mevduat enflasyon kadar getiri sağlasa alım gücü 100 lirada kalacaktı, o olmamış, reel bir kazanç da elde edilememiş ve alınan faize rağmen 100 liranın alım gücü 68’e gerilemiş.

Bu durum yalnızca son bir yıla özgü değil. Bu yılın mart ayında da, son üç ayda da, son altı ayda da TL mevduat hep kaybettirmiş.

“Geçmişte böyle oldu, bundan sonra hep aynısı olacak değil ya, artık TL mevduat kazandıracak...” Böyle denilebilir, ekonomi yönetimi bunu söylüyor zaten. Bu görüş oranlarla da desteklenmek isteniyor.

Ancak küçük(!) sorun var. Bugün için gelecek bir yılın faizi belli ve görünürde gayet iyi bir faiz var da, o faizin verileceği bir yılın enflasyonu ne olacak, bu konudaki vaatlere güvenilmiyor ki.

Merkez Bankası'na göre tüm bankalar ortalamasında 32 gün vadeli mevduatın mart sonundaki bileşik faizi yüzde 65'e dayandı. Bu oranın basit faiz karşılığı yüzde 55. Eğer basit faiz bir yıl boyunca hep yüzde 55'te kalırsa bugünün 100 lirası bir yıl sonra 165 liraya çıkacak. Ama iyi de bugün 100 lira olan ortalama fiyat düzeyi, yani enflasyon, bir yıl sonra 165'in ne kadar altında kalacak ya da kalacak mı?

Bir parantez açalım. Yüzde 65 bileşik faiz, tabii ki yüzde 55'lik basit faizin bir yıl boyunca aşağı çekilmeyeceği varsayımına dayanıyor. Bugünden bir yıllık faizi garantiye almak isteyen bir yıl vadeli hesap açtırır, onun faizi de yüzde 49.

Ekonomi yönetimi ortaya koyduğu enflasyon tahminleri karşısında yüzde 65 bileşik faize burun kıvrılmasına bir türlü anlam veremiyor ya da veremiyormuş gibi görünüyor.

Çok geri gitmeye, geçmişte ne oldu diye bakmaya gerek yok! Vatandaşın niye böyle davrandığını görebilmek için TÜİK'in dün açıkladığı verilere bakmak yeter.

O veriler sonucu ortaya koyuyor; yoksa vatandaş o verilere bakıp “Meğer ben reel kayba uğramışım” demiyor ki...

Tasarruf sahibi zaten yıllardır o kaybı yaşıyor, yaşadığı için de “Gel vatandaş gel, yan tezgahdaki döviz boşa ver, benim TL mevduatıma gel” diyenlere prim vermiyor.

Dövizde de reel kazanç yok

Tasarruf sahibi mevduat yerine daha çok döviz tercih ediyor ama döviz de reel olarak kazandırmıyor. En azından son bir yılın gerçekleşmesi böyle.

TÜİK verilerine göre euro son bir yılda TÜFE'den arındırılmış haliyle reel olarak yalnızca yüzde 1.5 getiri sağladı. Doların getirisi ise sıfır oldu, hatta dolar reel olarak yüzde 0.01 kayba yol açtı.

Borsadaki reel getiri yüzde 3.5 olarak gerçekleşti.

Son bir yılda en yüksek reel getiri ise külçe altından elde edildi. Altın, TÜFE'den arındırılmış hesaplama göre son bir yılda tasarruf sahibine reel olarak yüzde 19.54 kazanç sağladı.

Sanayi üretiminin şubat ayı artışı tümüyle ölçüm sapmasından...

Sanayi üretimi şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11.5 artış gösterdi. Üretim, bir önceki aya göre de yüzde 3.2 arttı. Sanayi üretiminde yıllık artış takvim etkisinden arındırılmış endekse göre, aylık artış ise takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış endekse göre hesaplanıyor.

Sanayi üretiminde geçen yıla göre kaydedilen yüzde 11.5'lik rekor artış yanıltmasın, bu oran tümüyle ölçüm sapmasından kaynaklanıyor. Ölçüm hatasından değil, ölçüm sapmasından!

Geçen yıl şubat ayında yaşanan deprem felaketinden dolayı bölgedeki sanayi tesislerinin üretimi neredeyse tümüyle durmuş, üretim yapabilenlerden de veri akışı büyük ölçüde kesilmişti. Bu yüzden de 2023'ün sanayi üretimi yüzde 8.8 gibi dramatik bir düşüş göstermişti. İşte bu yılki hızlı artış, geçen yılki düzeyin çok düşük olmasından kaynaklanan bir yanılsama.

TÜİK geçen yıl şubat verilerini açıklarken depremin yol açtığı etkiyle ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapmıştı:

“Sanayi üretim endeksinin hesaplanmasında aylık sanayi üretim anketi ve KDV beyannamelerinden elde edilen veriler kullanılmaktadır. Ülkemizin yaşamış olduğu deprem felaketinden etkilenen illerde mücbir sebep ilan edilmiş ve beyannameler ertelenmiş, bu illerden derlenen anketlerden yüzde 67 oranında cevap alınabilmiştir. Bu nedenle, 2023 şubat ayına ilişkin hesaplamalarda eksik gözlemler için e-fatura, e-arşiv fatura verileri gibi alternatif veri kaynakları ve istatistiksel yöntemler kullanılarak tahmin yapılmıştır.”

Sanayi üretiminde ‘baz’ın da etkisiyle rekor artış

Naki BAKIR

09 Nisan 2024 Salı

Toplam sanayi üretimi şubatta aylık bazda yüzde 3,2 artış kaydetti ve kesintisiz artış süreci üç aya ulaştı. Yıllıkta ise depremler dolayısıyla geçen yılın şubat ayındaki sert düşüşün baz etkisinin de katkısıyla yüzde 11,5’lik yüksek oranlı bir artış kaydedildi.

Şubatta aylık yüzde 3,2 artan sanayi üretiminde kesintisiz artış üç aya ulaştı. Depremlerin sert düşüşe yol açtığı Şubat 2023’e göre yıllık artış da yüzde 11,5 oldu.

Yıllık artış madencilikte yüzde 12,8, imalatta yüzde 11,9, elektrik, gazda yüzde 7,7. İmalat sanayiinde yıllık artışa en çok katkıyı otomotiv ve gıda yaptı. Son üç aydaki performans, “resesyon” senaryolarının tersine işaret ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) sanayi üretiminde şubat ayı gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi, aylık bazda aralıktaki yüzde 2,9 ve ocaktaki yüzde 0,3’ün ardından şubatta da yüzde 3,2 ile üst üste üç aydır artmış oldu.

Geçen yılın ikinci yarısından beri uygulanan ve izleyen dönemde dozunun daha da artması beklenen “sıkı para politikası”na rağmen sanayinin performansındaki bu seyir, ekonomide “resesyon” senaryolarını desteklemediği gibi, tersine bir trende işaret etti.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, şubat ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi önceki aya göre yüzde 3,2 gerilerken, imalat sanayi endeksinin yüzde 3,8 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme

sektörü endeksinin de yüzde 0,3 arttığı belirlendi. İmalat sanayii alt sektörlerinden diğer ulaşım araçlarında aylık bazda kaydedilen yüzde 50,6’lık artış, şubat ayında hem bu sektör hem de toplam sanayi üretimindeki performansta etkili oldu. İmalat sanayiindeki aylık yüzde 3,8’lik artışın yüzde 2,1’lik kısmı, tek başına bu sektörden kaynaklandı.

Yıllık artış yüzde 11,5

Sanayi üretiminde değişim (%)		
Dönem	Aylık	Yıllık
Şubat 23	-6,5	-8,8
Mart 23	6,2	0,4
Nisan 23	-0,9	-1,4
Mayıs 23	1,6	0,2
Haziran 23	1,6	0,9
Temmuz 23	-0,1	8,2
Ağustos 23	-1,1	3,5
Eylül 23	0,0	5,1
Ekim 23	-0,5	2,7
Kasım 23	-1,2	2,0
Aralık 23	2,9	2,3
Ocak 24	0,3	1,3
Şubat 24	3,2	11,5

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde, büyük depremlerin üretimde sert düşüşe yol açtığı geçen yılın şubat ayına göre ise yüzde 11,5 oranında bir (yıllık) artış kaydedildi.

Bu artışta, geçen yılın aynı ayındaki sert düşüşün baz etkisi bulunuyor. 6-7 Şubat 2023'te yaşanan Kahramanmaraş ve Hatay merkezli üç büyük deprem, aralarında Gaziantep gibi önemli sanayi merkezlerinin de bulunduğu 11 ilde büyük can ve mal kaybına yol açarken üretim süreçlerini de olumsuz etkilemişti. Geçen yıl şubat ayında toplam sanayi üretimi aylık bazda yüzde 6,5, yıllık bazda yüzde 8,8 düşüş kaydetmişti.

Sektör ve alt sektörlere göre sanayi üretiminde değişim (Şubat)				
	Aylık		Yıllık	
	Değ. (%)	Katkı (Puan)	Değ. (%)	Katkı (Puan)
TOPLAM SANAYİ	3,2	3,2	11,5	11,5
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	-3,2	-0,2	12,8	0,6
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR	0,3	0,0	7,7	0,4
İMALAT SANAYİ	3,8	3,4	11,9	10,5
-Gıda ürünleri imalatı	3,4	0,5	13,9	1,8
-İçeceklerin imalatı	2,5	0,0	21,3	0,1
-Tütün ürünleri imalatı	7,2	0,0	31,4	0,1
-Tekstil ürünleri imalatı	1,0	0,1	10,1	0,8
-Giyim eşyaları imalatı	-1,6	-0,1	-12,6	-0,8
-Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	-1,6	0,0	-14,1	-0,2
-Ağaç, ağaç ve mantar ürünleri	1,6	0,0	7,9	0,1
-Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	2,9	0,1	10,0	0,3
-Kayıtlı medyanın bas. ve çoğaltımı	4,1	0,0	-3,8	0,0
-Kok kömürü ve rafine petrol ürünleri	0,7	0,0	25,8	0,7
-Kimyasallar ve kimyasal ürünler	0,6	0,0	13,0	0,7
-Temel eczacılık ürünleri	5,4	0,1	3,3	0,1
-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	-0,2	0,0	3,9	0,2
-Diğer metalik olmayan mineral ürünler	3,7	0,3	15,5	1,0
-Ana metal sanayii	-3,5	-0,2	18,9	1,1
-Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1,7	0,1	8,5	0,6
-Bilgisayarlar, elektronik ve optik ür.	1,6	0,0	-18,7	-0,5
-Elektrikli teçhizat imalatı	2,8	0,1	9,0	0,5
-BYS makine ve ekipman imalatı	-1,4	-0,1	-3,6	-0,2
-Motorlu kara taşıtları	5,5	0,3	20,1	1,3
-Diğer ulaşım araçlarının imalatı	50,6	2,1	117,4	3,3
-Mobilya imalatı	1,9	0,0	3,7	0,1
-Diğer imalatlar	-2,2	0,0	10,9	0,2
-Makine ve ekipmanların kur. ve onarımı	8,3	0,3	22,8	0,7

Bu yıl şubat ayında üretim, depremlerin yaşandığı geçen yılın aynı ayına göre madencilik ve taş ocakçılığında yüzde 12,8, imalat sanayiinde yüzde 11,9 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirmede yüzde 7,7 arttı.

Sanayi üretimindeki yıllık artışın yüzde 10,5'lik kısmı tek başına imalat sanayiinden geldi.

Toplam sanayi üretimindeki yıllık artışa madencilik ve taş ocakçılığının katkısı 0,6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün katkısı 0,4 puan oldu.

Otomotiv ve gıda çitayı yükseltti

Toplam sanayi üretiminde en büyük payı olan imalat sanayiinin şubat ayı performansına bakıldığında, alt sektörlerin çoğunda üretimin bir yıl önceki düzeyinin açık farkla üzerine çıktığı, az sayıdaki sektörün ise henüz toparlanamadığı gözlemlendi.

Yıllık artış, özellikle diğer ulaşım araçları sektöründe yüzde 117,4'le rekor kırdı. Bu artışın da büyük bölümü aylık bazda şubatta yaşandı. Söz konusu alt sektör bu performansı ile imalat sanayiinin toplam üretimindeki yıllık yüzde 11,9'luk artışa 3,3 puanla en büyük katkıyı yaptı.

Yıllık üretim artışında bu sektörü yüzde 31,4'le tütün ürünleri, yüzde 25,8'le kok kömürü ve rafine petrol ürünleri, yüzde 21,3'le içecek imalatı, yüzde 20,1'le motorlu kara taşıtları, yüzde 18,9'la ana metal sanayii, yüzde 15,5'le diğer metalik olmayan mineraller, yüzde 13,9'la gıda, yüzde 13'le kimya, yüzde 10,1'le tekstil, yüzde 10'la kâğıt izledi. Daha sonra, yüzde 9'la elektrikli teçhizat, yüzde 8,5'le fabrikasyon metal ürünleri, yüzde 7,9'la ağaç ürünleri, yüzde 3,9'la kauçuk-plastik, yüzde 3,7 ile mobilya, yüzde 3,3'le temel eczacılık geldi. Bilgisayar alt sektörü yüzde 18,7 ile yıllık bazda üretimi en fazla düşen alt sektör oldu.

Üretim düşüşünde bu sektörü yüzde 14,1'le deri, yüzde 12,6 ile giyim, yüzde 3,8'le kayıtlı medya ve 3,6 ile başka yerde sınıflandırılmayan makine ve ekipman imalatı alt sektörü izledi. Endeksteki ağırlığı ile orantılı olarak imalat sanayiindeki yıllık yüzde 11,9'luk üretim artışına diğer ulaşım araçlarından sonra en büyük katkıyı 1,8 puanla gıda alt sektörü yaptı.

Bu artışın 1,3 puanı motorlu kara taşıtları, 1,1 puanı ana metal sanayii, 1 puanı diğer metalik olmayan minerallerden geldi. İmalat sanayiindeki yıllık artışa negatif etki yapan alt sektörlerin başında ise eksi 0,8 puanla giyim eşyası ve eksi 0,5 puanla bilgisayar geldi.

İhracat endeksi 3 aydır yükselişte

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Mart

2024 dönemi sonuçları açıklandı. Endekste eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

Şubatta 51,1 olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, martta 51,6'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde gerçekleşti. Endeks, ihracat iklimindeki iyileşmenin ılımlı ancak son 10 ayın en belirgin düzeyinde olduğuna işaret etti. Euro Bölgesi'nin en büyük iki ekonomisi olan Almanya ve Fransa'da ekonomik aktivite ilk çeyrek sonunda sert şekilde daralmaya devam ederken diğer bölgelerde talep eğilimleri daha olumlu seyretti.

Birleşik Krallık'ta ekonomik aktivite aylık bazda güçlü artış kaydetmeyi sürdürdü. Üretimin son 14 aydır artış gösterdiği ABD, şubat ayına kıyasla hız kesmekle beraber güçlü büyüme performansını korudu. Türk imalat sanayi sektörünün ana ihracat pazarları içerisinde talep koşullarının en güçlü iyileştiği ülke, ihracat hacminden yüzde 3,5 pay alan Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) oldu. Yunanistan, Suudi Arabistan ve Hindistan'da da ekonomik aktivite keskin artış kaydetti.

Öte yandan, bazı Orta ve Doğu Avrupa ekonomilerinde daha olumsuz bir görünüm ortaya çıktı. Romanya, Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nde imalat sanayi üretimi düşüş kaydetti. Bölgedeki genel eğilimden ayrılan Rusya'da ise iktisadi faaliyet son 14 ay boyunca genişleme kaydetti. Diğer BRIC ekonomilerine bakıldığında, Çin ve Brezilya'da güçlü büyüme gözlemlendi. Çin'de üretim artışı son 10 ayın en yüksek oranında gerçekleşti. Buna karşılık Güney Afrika'da ekonomik aktivitenin daralma eğilimi hızlanarak devam etti.

Abdulkadir Selvi

İYİ Parti'de sürprizler var

Güne Meral Akşener'in kongrede genel başkanlığa aday olmayacağı açıklamasıyla başladı.

Meral Akşener, "Ben şahsen seçim sonuçları kapsamında ödediğimiz ve ödediğim bedele razıyım" dedi. Ardından İYİ Parti'den adaylık açıklamaları üst üste gelmeye başladı. Koray Aydın, Müsavat Dervişoğlu ve Mehmet Tolga Akalın genel başkan adaylıklarını açıkladılar. İYİ Parti 27 Nisan'da seçimli olağanüstü kurultaya gidiyor.

Meral Akşener, olağanüstü kurultay kararı aldığı anda en yakınındaki isimlere dahi sürpriz olmuştu. Genel başkanlığa aday olmadığını açıklaması ise ikinci sürpriz oldu. Akşener doğru olanı yaptı. Çünkü seçimlerden önce "Oy vermezseniz evime döneceğim. Siyasetin s'siyle meşgul olmayacağım" demişti.

TUTARLI DAVRANDI

Cumhurbaşkanlığı seçimleri Kemal Kılıçdaroğlu'nu götürdü, yerel seçimler de Meral Akşener'i. Ancak Akşener doğru olanı yaptı. Kendisiyle çelişmedi. Tutarlı hareket etti. Sorumlu bir genel başkanın yapması gerekeni yaptı.

KILIÇDAROĞLU YANLIŞ YAPTI

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra da Kemal Kılıçdaroğlu'nun aynı şekilde hareket etmesi gerekiyordu. Partisini olağanüstü kurultaya götürüp kendisi de aday olmasaydı partiler üstü bir konuma sahip olurdu. Ama bunu yapmadı. Kurultay yarışına girdi ve kaybetti. Seçimden sonra köşesine çekilmedi. Paralel bir genel merkez oluşturdu. Orada görüşmeler yaptı. CHP'nin içine yönelik mesajlar vermeyi sürdürdü. CHP, 47 yıl sonra seçim başarısı elde etmesine rağmen, "Ben siyaseti bıraksam da siyaset beni bırakmaz" diye mesajlar vermeyi sürdürüyor.

Bu ne hırsmış arkadaş.

LİNÇE MARUZ KALDI

Meral Akşener uzun siyasi yaşamında çok uzun sürmeyen bir genel başkanlık dönemi yaşadı. Ancak Demirel ve Ecevit'in 50 yıllık uzun siyasi yaşamında

duymadığı hakarete, uğramadıkları siyasi linçe maruz kaldı. Kimi sifon çekti ahlaksızca kimi namusuna laf etti.

DOĞRU DURUŞU GÖSTEREMEDİ

Bu süre zarfında Akşener siyasi kararlarıyla da hep tartışma konusu oldu.

Başta gömleğin ilk düğmesini yanlış ilikledi. İYİ Parti'yi yanlış kurguladı. Siyaset bir duruş işidir. Akşener, doğru yerde, doğru zamanda, doğru duruşu gösteremedi.

Aslında büyümeye müsait bir partiydi ama Akşener, partisini CHP'nin payandası konumuna getirdi. Sanki İYİ Parti, CHP'ye seçim kazandırmak için kurulmuş bir parti gibi hareket etti.

SONUN BAŞLANGICI

Öyle ki CHP'nin iki belediye başkanı Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın cumhurbaşkanı adayı olması için 6'lı Masa'yı terk etti. Sonra masaya geri oturdu. Bu Akşener için sonun başlangıcı oldu. Masadan kalkarken binbir türlü hakarete maruz kaldı. Masaya oturduğunda bunu kendi tabanına izah edemedi.

Seçimlerden sonra ise İYİ Parti, taciz ve parasal iddialarla karşı karşıya kaldı. Seçimlere hür ve müstakil olarak girme kararı alınca da ip koptu. CHP ile siyam ikizleri gibi yapışık hareket eden parti, ayrılınca ayakta kalmakta zorlandı. Bir yandan Ekrem İmamoğlu diğer yandan Mansur Yavaş İYİ Parti'nin içini karıştırdılar. İstifalar üst üste geldi. İYİ Parti seçimden sonra tam bir türbülansa girdi. Akşener'in dirayetli bir liderlik yapması gerekiyordu. O başarıyı gösteremedi. Partisini oradan çekip çıkarabilirdi ama beklenen liderliği yapamadı. Sonrası malum. Yerel seçimlerde yüzde 3 seviyesine geriledi.

İYİ PARTİ'Yİ BEKLEYEN TEHLİKE

İYİ Parti bir süredir iyi değil. Yerel seçimlere hür ve müstakil olarak girme kararı aldıktan sonra partide başlayan yaprak dökümü yerel seçimlerden sonra devam ediyor. İzmir Milletvekili Ümit Özlale de partisinden istifa etti. Parti bir yandan istifalar, diğer yandan seçim yenilgisiyle birlikte tam bir kaos ortamı içinde kaderini belirleyecek bir kurultaya gidiyor. İYİ Parti, Meral Akşener'in liderliği etrafında oluşmuş bir parti. Şimdi Akşener aday değil. Bu durum partideki travmayı daha artırıyor.

KÜRŞAD ZORLU ADAY MI

Koray Aydın partinin kurucu üç isminden biri. Meral Akşener, Koray Aydın ve Ümit Özdağ MHP'de girdikleri mücadelenin ardından İYİ Parti'yi kurdular. Ümit Özdağ ayrılıp Zafer Partisi'ni kurdu. Koray Aydın ise İYİ Parti'de devam etti. Şimdi genel başkanlığa aday.

Bir de milliyetçi geleneğin temsilcilerinden Müsavat Dervişoğlu aday. Meral Akşener'in de Müsavat Dervişoğlu'nu desteklediği söyleniyor. Mehmet Tolga Akalın'ın ise partide bir karşılığı var. Tek kadın aday olarak Günay Kodaz da bu yarışta yerini aldı

Bilge Yılmaz zaten daha önce adaylığını ilan etmişti.

İYİ Parti'de gözlerin çevrildiği isimlerden biri de Kürşad Zorlu. Fırtınalı bir dönemde parti sözcülüğünü üstlendi. Genç, dinamik, entelektüel kişiliği ile başarılı bir performans ortaya koydu. İYİ Parti geleneğine uygun bir müktesebatı var. Tabanın umut olarak gördüğü isimlerden birisi. Kürşad Zorlu'nun karar arifesinde olduğu söyleniyor. Eğer Kürşad Zorlu aday olursa İYİ Parti Kurultayı çetin bir mücadeleye sahne olur.

CİHAN ABİ FORMÜLÜ

İYİ Parti'de başka adaylar da çıkabilir. Aday enflasyonu yaşanabilir. Ama şurası bir gerçek ki İYİ Parti kurultaya bir kaos ortamında gidiyor.

İYİ Parti'de konuşulan formüllerden biri de "Cihan Abi" formülü.

Cihan Paçacı, İYİ Parti'nin akil isimlerinden biri. Meral Akşener'le birlikte DYP'de ve MHP'de siyaset yaptılar. Aralarında "abi-kardeş" ilişkisi vardı. Ama Akşener son dönemlerde Cihan Paçacı'yı dinlemedi. Siyasi olarak yanlışlar yapmaya başladı. Bugün geldiği nokta ortada.

DYP VE ANAP BÖLÜNMÜŞTÜ

İYİ Parti'de keskin bir genel başkanlık yarışı yaşanacak. Bir taraf kazanırsa, diğer tarafın partiden kopma ihtimali yüksek. Bu geçmişte DYP'de ve ANAP'ta yaşandı. Demirel'e yakın olanlar DYP'den ayrılıp DTP'yi kurdu. ANAP'ta Mesut Yılmaz kazanınca, Özal'a yakın olan muhafazakârlar partiden koptu. Cihan Paçacı'nın bir talebi yok. Ancak parti bir kaos ortamında kurultaya gittiği için bir grup, geçiş döneminde "Cihan Abi" formülü işlesin, böylece kurultaydan sonra parti bölünmez görüşünü savunuyor. Cihan Paçacı ayrıca Meral Akşener'in hukukunu korur. Parti istikrara kavuştuktan sonra kurultaya gider, yeni genel başkanını seçer diye düşünüyor.

YAVAŞ VE İMAMOĞLU

"Cihan Abi" formülü geçiş dönemi için bir alternatif ama parti Koray Aydın ile Müsavat Dervişoğlu arasında kıran kırana geçecek bir yarışa doğru gidiyor. Meral Akşener uzaktan kumanda ile ne kadar başarılı olacak? Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş, İYİ Parti Kurultayı'nı uzaktan mı seyredecek? Bunlar önemli soru işaretleri. Ama hangi model uygulanırsa uygulansın İYİ Parti kendi kaderinin seçimini yapacak.

İbrahim Kahveci

Asgari ücretlinin Ferrari'ye bindiği ülke

Merkez Bankası enflasyonu tutturamayınca ocak ayında yazması gereken mektubu seçimlerden sonra bu hafta yazdı.

Bu mektup önümüzdeki kemer sıkma döneminde kimin kemerleri sıkacağına ışık tutuyor. O nedenle önemle notları aktarayım.

Mektuptan notlar: *“Parasal koşulların etkisiyle kredi büyümesinde gözlenen yüksek oranlı artışlar, **ücret güncellemeleri** ve hane halkına yapılan transferler yılın ilk yarısında enflasyon üzerinde talep yönlü unsurların etkisini belirgin hale getirmişti.”*

Burada diyor ki; ücret artışları talep artışı ile enflasyonu artırmıştır.

*“Yurt içi talepte süregelen güçlü seyrin birikimli etkileri, vergi ayarlamaları, döviz kuru gelişmeleri, **ücret artışları**, hizmet enflasyonundaki katılık ve ham petrol fiyatlarındaki ani yükseliş enflasyon dinamiklerinde etkili olmuştur.”*

Burada aynı görüşü tekrar ediyor. Yani enflasyonun nedeni ücret artışlarıymış. Hatta burada geçen yılki ücretler de yüksek bulunuyor.

*“**Ücret artışı** ve talebin halen oldukça güçlü olduğu bu dönemde, şokların bir arada gerçekleşmesinin fiyatlama davranışında oluşturduğu ilave bozulmanın ise enflasyon üzerinde 10,0 puan artırıcı yönde etkisi olmuştur.”*

Burada da enflasyon nedenini ücret artışlarına bağlıyor.

*“**Asgari ücretin** yılda bir kez güncellenmesi, yönetilen/yönlendirilen fiyatlar ile **ücret** ve vergi ayarlamalarında OVP’de sunulan enflasyon tahminlerinin gözetilmesi ve para politikasındaki sıkı duruşun ihtiyatlı maliye politikası ile desteklenmesi, öngörülen dezenflasyon patikasının tesis edilmesi açısından kritik bir önem taşımaktadır.”*

09.04.24

Ve burada baklayı ağzından çıkartıyor: Merkez Bankası diyor ki, **asgari ücrete zam yapılmayacak ve enflasyon düşecek...**

Mehmet Şimşek bu görüşü daha önce dile getirmişti.

Faiz artışı le kredili tüketim düşecek ve dış açık azalacaktı.

Ama olmuyor

Mesela bu yıl mart ayında tüketim malı ithalatı 4 milyar 636 milyon dolara yükseldi. Geçen yıl mart ayında tüketim malı ithalatı 3 milyar 886 milyon dolardı. Ve geçen yıl 12 aylık tüketim malı ithalatı 34 milyar 546 milyon dolarken bu yıl rakam 48 milyar 696 milyon dolara fırladı.

Hatta faiz artışlarının başladığı 2023 haziran ayından bu yana yıllık tüketim malı ithalatı 10 milyar dolar daha artarak yüzde 25,7 büyüme gösterdi.

İTHAL OTO CENNETİ

Tüketim malı ithalatı faiz artışlarının başladığı 2023 hazirandan bu mart ayına 10 milyar dolar arttı demiştik.

Motorlu taşıtlar ithalatının yıllık tutarı 2023 haziran ayında 27 milyar 666 milyon dolardı. Bu yılın mart ayında bu araç ithalatı yıllık bazda 36 milyar 985 milyon dolara yükselmiş. Kısaca tüketim malı ithalatındaki artışın nerede ise tamamı buradan geliyor.

Peki, ne ithal etmişiz?

4.195 adet Audi, 3.930 BMW, 1.060 Jeep, 550 Land Rover, 6.550 Mercedes, 288 Porsche... Ve bunların yanına;

5 adeta Aston Martin, 12 adet Bentley, 5 adet Ferrari, 24 adet Jaguar, 6 adet Lamborghini, 68 adet Maserati...

Geçen yıl ilk üç ayda 113 bin araba ithal eden Türkiye bu yıl ilk üç ayda 159 bin araba ithal etti. Araba ithalatında sayı artışı yüzde 40,7 oldu.

Şimdi burada soru şu: Mehmet Şimşek ithal tüketim kısmak ve talebi düşürmek istiyor. Ama rakamlar ortada...

Acaba yukarıda saydığım arabaları emekli mi alıyor, ya da asgari ücretli mi alıyor?

09.04.24

Bu ülkede ne zamandan beri emekli ve asgari ücretliler Audi alıyor, Bentley alıyor, Porsche biniyor? Bu emekliler ve asgari ücretliler Ferrari satın Lamborghini mi biniyor?

Şu enflasyonla mücadele için zengine dokunamayan Mehmet Şimşek bu fakirlerden ne istiyor olabilir?

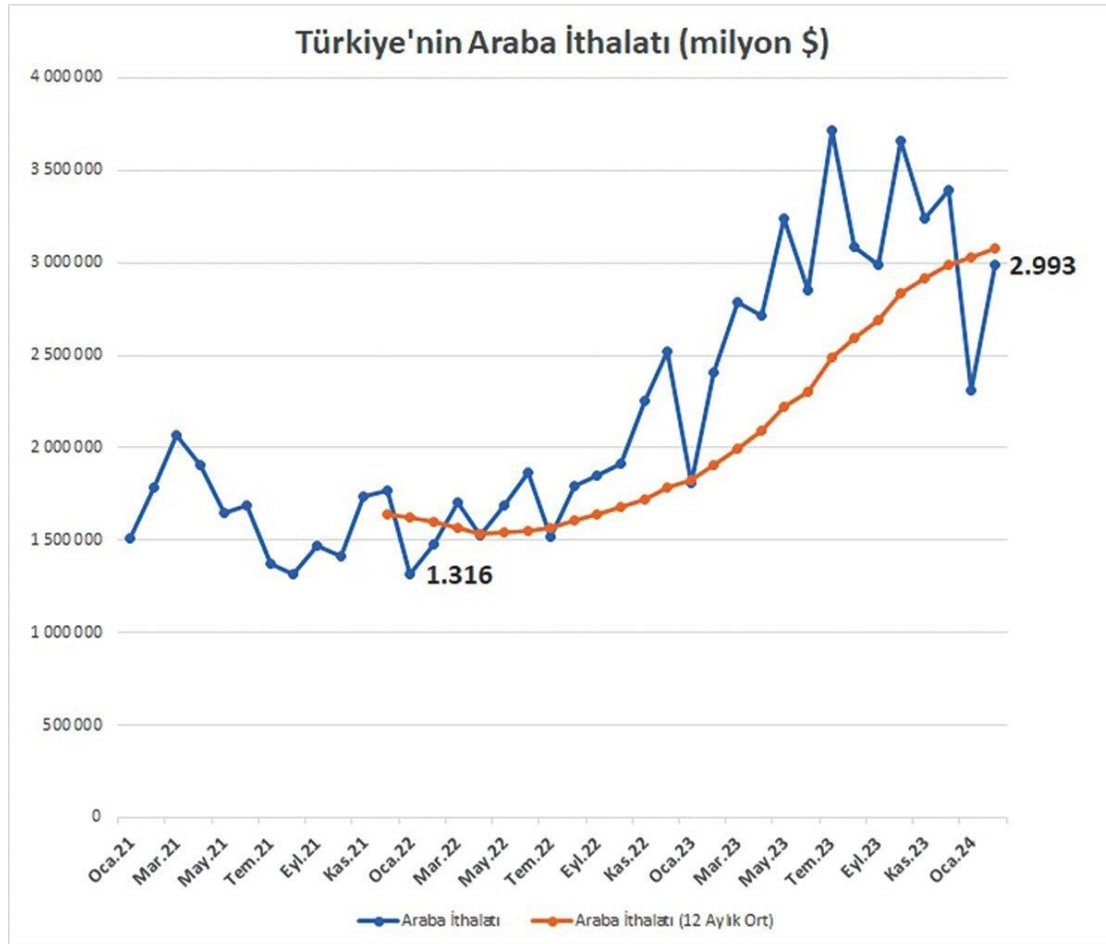
Mesela tasarruf edecekse YSS Köprüsü ihale edilmiş süresine göre Eylül 2023'de Devlete geçmeliydi. Neden hala müteahhitte ve yılda 1 milyar dolar Hazine garantisi ödüyünüz? Yeni Havalimanının 1,15 milyar Euro kirasını neden almıyoruz?

Osmangazi Köprüsü neden 1,2 milyar dolara yapım maliyeti olmuşken yılda 1 milyar dolara yakın Hazine garantisi ödüyünüz.

Fakirin cebine kafası bu kadar çalışan Mehmet Şimşek'in kafası neden zenginlerin ihalelerine çalışmıyor?

Sorarım size... Neden?

Neden hep fakirler öder bu faturayı?

Hayri Kozanoğlu

Ekonomi soğuyacak, mücadele kızılaşacak

2024'te sınıf mücadelesinin ana halkası temmuz ayı asgari ücret belirlemesi olacak. Toplumsal muhalefetin tüm bileşenlerinin asgari ücret talebi karşısında emekçilerin yanında durması büyük önem taşıyor.

Ankara'da uygun fiyatlı et satışı nedeniyle kuyruk oluşmuştu. (Fotoğraf: ANKA)
31 Mart seçimlerinde geçim sıkıntısını iktidar blokunu protesto ile sandığa yansıtan yurttaşın yaşamını zorlaştıracak gelişmeler sürüyor. Kredi kartı aylık faizleri %3.66'dan %4.25'e yükseltildi. Cep telefonu tarifelerine %65 zam yapıldı. Sigara fiyatları artırıldı. Enerji ve ulaştırma zamlarının, KDV artırımlarının da eli kulağında. Üstelik İran-İsrail çatışması riskiyle petrol fiyatlarında da keskin bir sıçrama gözlemlendi. Brent petrolün varili 91 doları aştı.

Bildiğiniz gibi, seçimlerden önce 2023 seçim sonrası benzeri, kurlarda bir sıçrama olacağı iddiası yaygınlaşmış, o günlerden farklı TL'de aşırı değerlenme görülmemesi, borçlanarak döviz almaya elverişli koşullar bulunmamasına karşın bu beklenti sınırlı birikim sahibi kendi halinde yurttaşlara da pompalanmıştı.

O dönem sosyal medyada, "Sade insan finansal spekülasyonlardan hep zarar eder, Daha önce de defalarca yaşandığı gibi 2018 Rahip Brunson krizinde ve 2021 Aralık kur atağında da son anda kervana katılanların eli yandı. Tavsiyem, 'Seçim sonrası şöyle olacak, böyle olacak" telkinlerine kanmayın olduğunuz yerde kalın!' uyarısında bulunmuştum. Nitekim seçimden sonra döviz inişe geçti, ancak Merkez Bankası'nın 7-8 milyar dolar tahmin edilen döviz alımlarıyla daha şiddetli bir düşüş önleildi. Borçlanarak döviz talebi yaratanlar ciddi zarara uğradılar.

KOLAY ÇIKIŞ YOK

Erdoğan'ın geçen haftaki siyasi kariyerindeki en ağır yenilgisinden sonra; seçimlere 4 yıl bulunması nedeniyle önce acı reçete uygulanacağı, zamanla ekonomi rayına girip ortalama vatandaşın yüzü gülünce halkın desteğinin tekrar kazanılacağı yorumları yapılıyor. Bu okumaların iki yönüyle hatalı olduğu söylenebilir. Birincisi, ekonomik durgunluk en az 1,5-2 yıl sürebilir. Sonra da seçim döngüsüne girilirken insanların

yaşam standartlarının gerilediği, yoksullaştıkları, işsizliğin yaygınlaştığı 3 yılın ardından enflasyonun hız kesmesiyle iktidara tekrar gönül koymaları beklenemez. En yakın örneği DSP-MHP-ANAP koalisyonu olmak üzere ekonomik krizlerin acısı genel seçimlerde de çıkarılır.

İkincisi, AKP rejimi çok katmanlı, girift bir çıkarlar ağına dayanıyor. Taşra sermayesi ağırlıklı işveren örgütleri, korunan-kollanan tarikatlar, cemaatler, vakıflar, küçük menfaatlerle ödüllendirilen mahalle birimleri vb. Bunların yanısıra yirmi iki yılda inşa edilen “Beşli Çete” diye nitelendirilen tüm büyük ihalelerin bahşedildiği müteahhitler, özellikle medya operasyonlarında misyon biçilen seküler sermayenin de eklemlendiği dolambaçlı bir yapı söz konusu. Ayrıca rejimin, başta Saray’da konuşlananlar olmak üzere israfa, şatafata, gösterişe alışmış organik bir bürokrasisi var. Böyle bir kemer sıkma programı sırasında bu hantal yapıyı bir arada tutmak, çatlakları gidermek, kopuşları önlemek zor görünüyor. Geçmişte AP-DP ayrışmasındaki gibi sağ partilerin hep burjuvazi içi yarılmalardan bölündüğünü hatırlarsanız, bir de üzerine MHP ile zoraki koalisyonu eklerseniz, Erdoğan ve şürekâsının önümüzdeki dönemi sarsıntısız atlatmaları beklenemez. Ayrıca Şimşek programının yabancı sermayeye cezbetmeye bel bağladığını, sıcak paranın doymak bilmez kâr hırsını tatmin etme gereğini de birlikte düşünürseniz, mutlu mesut bir 2028 seçimi senaryosu hiç gerçekçi durmuyor.

MERKEZ’DEN HADDİNİ AŞAN MEKTUP

Geçtiğimiz haftanın üzerinde en çok konuşulması gereken ekonomik olayı, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası’nın (TCMB) enflasyon hedefine ulaşamaması kaynaklı Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’e mektubuydu. Burada iki noktayı vurgulamakta yarar var. Birincisi, beş sayfalık mektupta, KKM faiz yükünün TCMB’ye devredilmesinin ve dövizde net yükümlü pozisyona düşülmesinin sonucu olarak, Ekonomi gazetesi tarafından 850 milyar TL olarak hesaplanan bankanın uğradığı zarardan hiç söz açılmamasıydı. Bir kamu kuruluşu olarak TCMB’nin bu zararı görmezden gelmemesi, aksine hesabını vermesi beklenirdi.

İkincisi ise mektubun sonunda asgari ücretin yılda bir kez güncellenmesi zorunluluğunun dikte ettirilmesi idi. Sonunda TCMB atanmışlardan oluşan bürokratik bir kuruluş. Sınıfsal, toplumsal, insanı boyutları bulunun asgari ücret güncellenmesi gibi bir konuyu hükümete dayatması kabul edilemez. Ayrıca enflasyon dinamikleri arasında, fırsatı ganimet bilip, fahiş fiyat artışlarına yönelen şirketleri zikretmemesi de manidar. Ancak bu durumu sadece Türkiye özelinde TCMB’nin haddini aşması, belki danişıklı döğüş halinde Şimşek’e arzuladığı mesajın iletilmesi ile açıklamayız. Şimşek’in takipçisi olduğu neoliberal kurgu; ekonomiyi teknik, alternatifsiz, piyasanın talep ve yargıları ile işleyen halkın taleplerinden ve çıkarlarından kopuk bir disipline indirger. Bu kurgunun önemli bir halkası da “Bağımsız Merkez Bankası” efsanesidir. Bu anlayış, hükümetlerin seçmen taleplerine duyarlı biçimde işsizliği azaltmaya, büyümeyi canlandırmaya öncelik vereceği, enflasyon sorunun ise ikinci plana atacağını varsayar. Hâlbuki bağımsız Merkez Bankası’nın bu popülist eğilimlere prim

vermeyeceği, tavizsiz bir dezenflasyon programı yürüteceği kesindir. İşte bugün TCMB'nin tam bağımsız sayılmasa da, böyle bir role soyunduğu anlaşıyor.

Bu aslında Şimşek'in de tam beklediği mesaj. Ekonominin buz keseceğini kaçınılmaz gördüğü için, işverenlere sürekli ihracata yönelmelerini, iç talepteki zayıflığı dış taleple telafi etmelerini salık veriyor. İhracatçıların geçen hafta yükselttikleri ihracatçılara özgü 40 liralık katlı-kur talebinin Şimşek zihniyetinde karşılanması beklenemez. Öyleyse geriye ucuz işgücüne bağlı rekabet avantajı kalıyor. Bunun da olmazsa olmaz koşulu, asgari ücretin 2025 başına kadar sabitlenmesi görünüyor.

1 MAYIS'TA TALEPLER YÜKSELTİLMELİ

Buna karşın 17.002 lira aylık asgari ücret kazanan emekçilerin satınalma gücü her geçen ay eriyor. Mart ayı TÜİK tüketici enflasyonu toplumda inandırıcı bulunmasa da, %3.16 olarak açıklandı. Yılın ilk üç ayındaki enflasyon %15.06'yı buldu. Dar gelirlilerin tüketim deseninde belirleyici olan kalemlerde enflasyon gıdada %70.4, kirada %124 ve ulaşıtırmada %94.4 ile %68,50'lik manşet enflasyonun ötesine geçti. Taze meyve-sebze enflasyonunun %82.7'ye ulaşması, Mart ayında fiyatı en fazla artan kalemler arasında %18.6 ile kuzu eti, %14.7 ile dana eti ve %12.2 ile tavuk etinin bulunması vahim bir tabloya işaret ediyor. Emekçiler ve ailelerinin vitamin ve proteinden mahrum kaldıkları, "bulgur, makarna, salça, soğan, patatese" sıkışmış bir diyetle reva görüldükleri hazin bir durum ortaya çıkıyor.

2024'te sınıf mücadelesinin ana halkası temmuz ayı asgari ücret belirlemesi olacak. 31 Mart seçimleriyle geleceğe yönelik umutları artan, en son Van halkının iradesinin gasp edilmesi karşısında memleketin her köşesinde demokratik tepkilerini yükselten toplumsal muhalefetin tüm bileşenlerinin asgari ücret talebi karşısında emekçilerin yanında durması büyük önem taşıyor. 1 Mayıs'ın bu anlamda önemli bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekiyor.